

Statenmededeling

Onderwerp

Trendrapportage OV 2012-2017, en Data en monitoring Openbaar Vervoer in Brabant

Datum

19 juni 2018

Documentnummer

GS: 4367585

PS: 4373912

Aan Provinciale Staten van Noord-Brabant,

Kennisnemen van

- Het rapport "[Bussen in Brabant. Trends in het regionaal OV 2012-2017](#)";
- De reactie op [Motie 54](#) "OV-informatie" van 10 november 2017;
- De reactie op [Motie 12](#) "Reizigersvriendelijke uniformiteit Brabantse Bravo bussen" van 10 november 2017.

Aanleiding

Sinds 2013 informeren wij uw Staten via de Trendmonitor OV over de trends en ontwikkelingen binnen het Brabants regionaal openbaar busvervoer. Het gaat daarbij om cijfers over reizigersaantallen, klantwaardering en betrouwbaarheid. Deze trendmonitor is gebaseerd op de indicatoren van de doelen van de [OV-visie Brabant](#). De cijfers in het trendrapport kunnen helpen om te bepalen of deze doelstellingen van de Visie OV worden gerealiseerd.

Bij de begrotingsbehandeling 2018 op 10 november 2017 heeft u via twee moties (Motie 54 "OV-informatie" en Motie M12 "Uniformiteit Bravo bussen") specifieke acties van ons gevraagd. In deze Statenmededeling gaan we daar ook op in.

Bevoegdheid

Gedeputeerde Staten zijn op basis van de Wet Personenvervoer 2000 het bevoegde orgaan tot aanbesteding van het regionaal openbaar busvervoer. De kaders hiervoor zijn vastgelegd in de OV-visie Brabant, die in 2012 door uw Staten is vastgesteld. Wij informeren uw Staten vanuit onze uitvoerende rol over de trends en ontwikkelingen in het OV, en uw Staten kunnen hiervan kennisnemen vanuit de controlerende rol.

Kernboodschap

1. *Ook in 2017 heeft het Brabants openbaar busvervoer zich vergeleken met het jaar 2016 positief ontwikkeld.*

- Er was in 2017 opnieuw sprake van groei van het aantal reizigers, ca. 4% ten opzichte van 2016. Ten opzichte van het basisjaar 2012 is de groei inmiddels 27%. Er zit flinke groei in het gebruik van de lijnen voor Hoogwaardig Openbaar Vervoer (HOV) en ook het gebruik van de buurtbussen groeide in 2017. Alleen de regiotaxi kende in 2017 (iets) minder gebruikers dan in 2016.
- Naast het gebruik nam ook de efficiency van het busvervoer toe. De kosten per reizigerskilometer daalden. De kostendekkingsgraad in Zuidoost-Brabant laat vanaf 2014 een jaarlijkse stijging zien (gemiddeld met ongeveer 1% per jaar) en heeft een kostendekkingsgraad van bijna 60%. Daarmee zit Zuidoost-Brabant ruim boven het landelijke gemiddelde. West- en Oost-Brabant samen komen ongeveer overeen met dit landelijke gemiddelde van 52%.
- Er is meer tevredenheid bij de reizigers. Het aantal klachten nam af en de algemene waardering van het openbaar vervoer, gemeten via de landelijke OV-Klantenbarometer, nam toe.
- Het aantal ernstige incidenten (categorie A) verminderde flink ten opzichte van 2016. Het rapportcijfer dat de reiziger geeft voor de veiligheid nam toe. Hoewel een directe relatie niet kan worden aangetoond, lijken de genomen maatregelen effect te hebben. Tussen de concessies zitten wel verschillen in de waargenomen trends. Voor meer informatie over incidenten en sociale veiligheid zie de [Statenmededeling van 27 maart 2018](#)
- Het cashloos betalen in de bus was per 1 december 2017 Brabantbreed ingevoerd.
- De naamsbekendheid van de Brabantbrede merknaam Bravo nam toe en is groot onder reizigers: 60% in Oost- en West-Brabant, ruim 80% in Zuidoost-Brabant.
- In 2017 verscheen het rapport van het College voor de Rechten van de Mens over de toegankelijkheid van de bus in het openbaar vervoer voor rolstoelgebruikers. De bevindingen waren hier en daar kritisch. Omdat dit landelijke onderzoek op regionaal niveau slechts indicatief was, hebben we door een onafhankelijk onderzoeksbureau aanvullend onderzoek laten verrichten. Algemene conclusie was dat de rolstoelgebruikers in Brabant goed kunnen reizen met de bus.

2. *De nieuwe concessie in Zuidoost-Brabant leidt ook tot verbeteringen.*

2017 was het eerste dienstregelingsjaar van de nieuwe concessie in Zuidoost-Brabant. Enkele highlights van deze concessie zijn:

- 11% meer aanbod van busvervoer dan in 2016;
- Forse groei van het aantal reizigers op de HOV-lijnen;
- Flinke groei van de klantwaardering;
- Realisatie van een groot aandeel zero-emissie voertuigen (22%); dat aandeel zal verder groeien in de concessieperiode.

Datum

19 juni 2018

Documentnummer

GS: 4367585

PS: 4373912

Datum

19 juni 2018

Documentnummer

GS: 4367585

PS: 4373912

3. De kwaliteit van de uitvoering van de dienstregeling staat onder druk.

In 2017 zien we in alle drie de concessiegebieden dat de rituitval is toegenomen. Ook de punctualiteit is minder dan in 2016, waarbij vooral de concessie Zuidoost-Brabant zorgen baart. Het toenemende wegverkeer zorgt in toenemende mate voor de nodige problemen voor het openbaar busvervoer. Daarnaast heeft de ingestorte parkeergarage bij Eindhoven Airport voor omleidingen en vertragingen gezorgd.

4. Brabant zet in op het zo veel mogelijk ontsluiten van adequate informatie over het Openbaar Vervoer in Brabant (Motie 54 "OV-informatie").

De provincie Noord-Brabant is voorstander van zo veel mogelijk transparantie met betrekking tot het openbaar vervoer. Daarbij hoort ook het beschikbaar stellen van informatie en waar mogelijk ook van data. De jaarlijkse trendmonitor is onderdeel daarvan. Met de invoering van de OV-chipkaart zijn veel gegevens over het gebruik van het openbaar vervoer in Nederland beschikbaar gekomen. Maar deze data kunnen echter niet zomaar openbaar ter beschikking worden gesteld, en wel om twee redenen:

- Privacy: Ook geanonimiseerd kunnen de gegevens op detailniveau worden herleid naar personen. Daarom mogen deze dan ook niet zo maar gebruikt worden.
- Eigendom: De provincie Noord-Brabant is geen ongedeelde eigenaar van deze data, maar heeft als concessieverlener slechts beperkte eigendomsrechten, met name op geaggregeerde data.

Zo lang deze redenen gelden, zetten wij in op het zoveel mogelijk ontsluiten van geaggregeerde data c.q. informatie (d.w.z. gerichte bundeling of analyse van de brondata). Dit past ook in het beleid met betrekking tot digitalisering. Daarmee voldoen wij op dit moment binnen onze mogelijkheden zoveel mogelijk aan hetgeen uw Staten ons in de Motie 54 (Motie OV-informatie) hebben opgedragen.

5. De Brabantse vervoerders werken samen aan uniforme reisinformatie en uniformiteit van tarieven (Motie M12- Statenvoorstel 66/17).

Hermes en Arriva werken samen aan de marketing en reisinformatie voor onze OV reizigers. Bravo is het gezamenlijke merk en voor alle drie de concessies is één huisstijlhandboek. Er is een uniforme uitstraling voor de reisinformatie, binnenkort komen ook alle HOV bussen in een uniforme HOV-formule onder de Bravo-vlag, er zijn gezamenlijke marketingacties en experimenten zoals Bravoflex en Bravofietsen. Allemaal heel herkenbaar, onder de naam Bravo. Eén gezamenlijke Bravo-app is op dit moment voor onze vervoerders nog een technisch, zeer complex vraagstuk vanwege verschillende technieken per vervoerder, diverse betaalsystemen, vele partijen en een diversiteit aan al beschikbare apps. Een eerste stap die in 2018 gezet gaat worden is een overzicht op de Bravo-site van alle beschikbare apps en initiatieven met een doorverwijzing.

Met ingang van het tariefbesluit van 11 december 2017 kan worden gesteld dat voor alle belangrijke reizigersgroepen in ons OV (de studenten, de scholieren, de forenzen en de sociaal-recreatieve reizigers) sprake is van een geüniformeerde situatie in alle drie de concessies in Brabant op het gebied van OV-tarieven en -tariefproducten. Het gaat hier om (per 1 januari 2018);

- reisrecht studenten (was altijd al uniform geregeld vanuit landelijk contract);
- saldoreizen (vaste voet en kilometertarief);
- leeftijdskortingen;
- abonnementen voor scholieren en prijs;
- abonnementen voor forenzen en prijs;
- definiëring dal/spits, percentage dalkorting en prijs dalkorting;
- gratis meereizen van maximaal twee kinderen in de leeftijd van 4 t/m 11 jaar;
- wagenverkoop en prijs (ritkaart en dalurendagkaart).

Er is nog slechts een aantal tarieven en tariefproducten niet overal geldig in geheel Brabant (bijv. vasten-avondactie Bergen op Zoom, carnavals passe-partouts Arriva). Dit komt doordat in onze OV-concessies op concessieniveau aan de concessiehouder vrijheid is geboden om naast een aantal voorgeschreven tarieven zelf voor zijn concessie dergelijke tarieven/tariefproducten in de markt te zetten.

Uniformiteit van tarieven en reisinformatie blijven wij gedurende de looptijd van de concessies nastreven, voor zover mogelijk en passend binnen de concessievoorwaarden.

Datum

19 juni 2018

Documentnummer

GS: 4367585

PS: 4373912

Consequenties

1. *Wij sturen ook in 2018 via contractbeheer en in de ontwikkelteams op verdere verbetering van de geboden vervoerskwaliteit.*

Daarbij ligt de focus op punctueel rijden, een lage rituitval en een goede aansluiting op knooppunten voor overstappers. In overleg met de vervoerders en de wegbeheerders wordt gezocht naar oplossingen binnen de dienstregeling en de infrastructuur.

De ontwikkelteams, met daarin vertegenwoordigers van vervoerders, reizigersorganisaties, gemeenten en provincie, richten zich op verdere optimalisering van het vervoersaanbod. Ook onderzoeken zij via pilots vanuit het programma Vernieuwing OV aanvullende en vernieuwende vervoermogelijkheden.

2. *In 2018 werken we op meerdere fronten aan het verbeteren van de informatie over het openbaar vervoer in Brabant.*

Dit doen we door:

- De landelijke samenwerking voor een "Open informatievoorziening met betrekking tot OV-informatie": de 14 decentrale overheden met een regionale OV-taak, waaronder alle provincies, hebben al jaren de gezamenlijke wens om met de vervoerders tot een open en transparante informatiehuishouding te komen. Meer en betere informatie levert immers meer inzicht in het functioneren van het openbaar vervoer in Nederland en

zal uiteindelijk beter vervoer opleveren voor de reiziger. Ook het Rijk is deze mening toegedaan, daarin gesteund door Kameruitspraken. In oktober 2017 is daartoe een intentieverklaring getekend door de OV-overheden én de vervoerders, waarbij is overeengekomen de eerste stappen te zetten naar een landelijke informatievoorziening, gebaseerd op de OV-chipkaartdata, met alle bijbehorende waarborgen rondom privacy. Daarmee is een concrete stap gezet om de OV-chipkaartdata zo passend mogelijk te kunnen gebruiken.

- Uitbreiding dashboards Brabantse concessies: In samenwerking met onze vervoerders wordt nagegaan of binnen onze dashboards OV-ritten ook kunnen worden gecombineerd tot reizen, waarmee de overstappen in beeld kunnen worden gebracht.
- Dashboard deur-tot-deur: dit dashboard is in de afgelopen jaren ingericht in opdracht van de landelijke spoor overlegtafel. Hierin participeren het ministerie van I&W en de decentrale openbaar vervoer overheden. Het dashboard dient om inzicht te bieden in de kwaliteit van de aansluiting van bus- en treinverbindingen en om de spoortafels te kunnen adviseren over verbetering daarvan. Het is de bedoeling dat dit dashboard in de loop van 2018 voor iedereen beschikbaar komt.
- Online dashboard: De provincie Noord-Brabant wil naast de informatie uit de trendmonitor op de Brabantsite een meer actueel inzicht bieden in Brabantse openbaar vervoer middels een aantal indicatoren. We onderzoeken momenteel de inhoud en opzet van zo'n dashboard, dat voor iedereen toegankelijk zal worden.
- Onderzoeksproject OBIDAT (Ontsluiting Big Data in Transport) van TU/e, waaraan provincie en vervoerder Hermes medewerking verlenen. Doel van dit project is om na te gaan wat er met de (OV-)data kan worden gedaan als er meer data open zouden kunnen worden gesteld. Rechten, plichten en privacy aspecten vallen binnen de scope van dit onderzoek.

De verwachting is dat deze initiatieven in 2018/2019 meer informatie opleveren over het openbaar vervoer in Brabant.

Datum

19 juni 2018

Documentnummer

GS: 4367585

PS: 4373912

Europese en internationale zaken

Geen.

Communicatie

Informatie over de trendmonitor 2017 is te vinden op de provinciale website:

<https://www.brabant.nl/dossiers/dossiers-op-thema/verkeer-en-vervoer/openbaar-vervoer/feiten-en-cijfers-openbaar-vervoer.aspx>

Hier zijn zowel het Trendrapport als de Infographic te vinden. De infographic geeft een snel inzicht in de highlights van de trendrapportage en via het aanklikken ingang naar de betreffende onderdelen van de trendrapportage.

Er wordt extern gecommuniceerd richting decentrale overheden en overige stakeholders op het gebied van OV en mobiliteit.

Vervolg

In 2019 worden uw Staten wederom via de Trendmonitor geïnformeerd over de ontwikkelingen binnen het regionaal Brabants openbaar busvervoer.

Bijlagen

Geen.

Datum

19 juni 2018

Documentnummer

GS: 4367585

PS: 4373912

Gedeputeerde Staten van Noord Brabant,

de voorzitter,

de secretaris,

prof. dr. W.B.H.J. van de Donk

drs. M.J.A. van Bijnen MBA

Opdrachtgever: de heer H.W.J. Swaans, (073) 681 23 21,
hswaans@brabant.nl, programmamanager Verkeer en Vervoer.

Opdrachtnemer: mevrouw E. Vergroesen, (073) 680 86 21,
evergroesen@brabant.nl, programmaleider OV-concessiebeheer en -
ontwikkeling.